

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.
De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de mening der Bank.

INHOUD : Inleiding van het Verslag van de Gouverneur van de Nationale Bank van België aan de Algemene Vergadering der Aandeelhouders — De betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in het eerste halfjaar van 1960 — Literatuur in verband met de economische en financiële problemen van België — Economische wetgeving.

**INLEIDING VAN HET VERSLAG VAN DE GOUVERNEUR
VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIE
AAN DE ALGEMENE VERGADERING DER AANDEELHOUDERS**

De feiten van het jaar 1960 hebben eens te meer de stelling van een gelijktijdigheid in de conjunctuurontwikkeling in de verschillende delen van de wereld-economie tegengesproken. Ze bevestigden dat de economische golfbewegingen zich slechts onvolledig en met vrij grote vertraging voortplanten. Die verschillen in het conjunctuurverloop van land tot land kunnen, in de korte periode, de doelstellingen van een politiek gericht op het evenwicht van de betalingsbalans onverenigbaar maken met een politiek die de ondersteuning van de binnenlandse conjunctuur op het oog heeft.

De schommelingen van de bedrijvigheid in de Verenigde Staten en in West-Europa vielen in 1960 niet samen. Dat feit is niet nieuw : in 1952 reeds bleef de opbloei in de Amerikaanse economie voortduren op het ogenblik dat Europa een recessie maakte, terwijl twee jaar later dit laatste een stadium van opgaande conjunctuur inging, hoewel de bedrijvigheid in de Verenigde Staten terugliep. In 1960 vertoonde de toestand in dit laatste land een nieuw kenmerk : in weerwil van een verbetering van de betalingsbalans uit hoofde van de goederen- en dienstentransacties t.o.v. vorig jaar, veroorzaakten de opvragingen van geldmiddelen door het buitenland en een aangroei van de Amerikaanse beleggingen in de overige wereld nieuwe en aanzienlijke goudverliezen.

Het dollarvraagstuk heeft een internationale draagwijdte, omdat de dollartegoeden een belangrijk

deel uitmaken van de hoeveelheid liquiditeiten die in het multilaterale betalingsverkeer aangewend worden.

Bovendien zou een inkrimping van de nettobestedingen van de Verenigde Staten in het overige deel van de wereld, in de huidige omstandigheden, een ongunstige invloed kunnen uitoefenen op de bedrijvigheid van tal van landen die de nabije conjunctuurontwikkeling met onzekerheid tegemoet zien.

In de loop van het jaar brokkelden de wereldprijzen van de grondstoffen af en de uitvoer van de grondstoffenproducerende landen, die voordien gestegen was, kon zich niet handhaven. Hunnerzijds bevinden de industriële landen van West-Europa zich in een hoogconjunctuur, maar het tempo van de expansie blijkt voor sommige onder hen te verzwakken : in het Verenigd-Koninkrijk, Frankrijk en Nederland scheen de globale vraag in het tweede halfjaar stabiel te blijven, evenwel op een hoog peil; de opbloei bleef daarentegen voortduren in West-Duitsland en in Italië.

Beschouwt men de evolutie van de *Belgische economie* in de loop van 1960, dan stelt men vast dat ze niet afweek van die van de gezamenlijke Europese Economische Gemeenschap : het voorbije jaar maakte deel uit van een stadium van hoogconjunctuur. De toekenning van de onafhankelijkheid aan Kongo deed nieuwe vraagstukken oprijzen, maar de bedrijvigheid in het land voelde er tot dusverre nog geen merkbare weerslag van.

De produktie in de *fabrieksnijverheid* lag voor de eerste negen maanden van het jaar 10 pct. hoger dan tijdens de overeenstemmende periode van het vorige jaar.

In het raam van de verdere uitvoering van de saneringsplannen, stabiliseerde de *steenkolennijverheid* haar produktie op de twee derden van haar vroegere capaciteit en verminderde haar voorraden.

De *bouwnijverheid* en aanverwante industrieën werkten in de meest gunstige voorwaarden.

De inlichtingen verstrekt door de zesmaandelijke onderzoeken van de Bank betreffende de *investeringen* in een zeker aantal industriële sectoren, schijnen te wijzen op een toeneming van die bestedingen met ongeveer één vijfde t.o.v. 1959. De overheidsinvesteringen daarentegen, die de economische herneming in 1959 in de hand werkten, werden niet verder uitgebreid; de heersende conjuncturele toestand rechtvaardigt die beslissing.

De leveringen van duurzame *verbruiksgoederen* aan de binnenlandse markt, ten dele gefinancierd door een toeneming van het afbetalingskrediet, stegen met nagenoeg 10 pct. volgens gedeeltelijke inlichtingen; dank zij de aangroei van de particuliere inkomens vermeerderden ook de andere bestanddelen van het particuliere verbruik.

De *buitenlandse vraag*, die oorzaak geweest was van de herneming, bleef goed onderhouden, maar ze nam niet meer in dezelfde mate toe. Voor de eerste elf maanden in hun geheel overtrof de uitvoer met 15,6 pct. het overeenstemmende bedrag van 1959, terwijl de invoer met 15,9 pct. vermeerderde. Sommige afzetgebieden, meer in het bijzonder Kongo en de Verenigde Staten, plaatsten evenwel minder bestellingen tijdens de laatste maanden van het jaar. Op de buitenlandse markten schijnen dus aarzelingen merkbaar te worden, die in geval van bevestiging een cumulatieve weerslag op de bedrijvigheid in het land zouden kunnen uitoefenen.

De *werkgelegenheid* ondervond vanzelfsprekend de gunstige weerslag van de uitbreiding van de bedrijvigheid, terwijl de produktiviteit verbeterde. Een ruwe maatstaf van deze laatste wordt geleverd door de industriële produktie per gewerkt uur, die in het eerste halfjaar 7 pct. hoger lag dan in dezelfde periode van 1959. Het jaargemiddelde van de geheel en gedeeltelijk werklozen daalde met om en bij de 40.000 personen, hoewel het ingeschreven aantal mijnwerkers met 18.000 eenheden verminderde. In november werden gemiddeld 105.000 geheel werklozen geteld, d.i. nagenoeg 3 pct. van de actieve bevolking; de min of meer werkonbekwame werklozen vertegenwoordigen echter ongeveer de helft in dat totaal.

De economische opbloei ging gepaard met een lichte verbetering van de *arbeiderslonen* sedert de tweede helft van 1959. Volgens het indexcijfer van de brutoverdiensten per uur van de arbeiders in de nijverheid, zou de stijging van september 1959 tot september 1960 ongeveer 3 pct. bedragen hebben. Daar de hoeveelheid geleverde arbeid toenam, groeide

duis het totale bedrag van de bezoldigingen. Bovendien werden sommige nieuwe sociale voordelen, die niet in de lonen opgenomen zijn, toegekend; wanneer men rekening houdt met die verhoging van de bijdragen der werkgevers, zouden de loonkosten in de fabrieksnijverheid met 4,2 pct. vermeerderd zijn in bovengenoemde periode. Van het standpunt uit van de industriële kostprijzen moet die stijging beoordeeld worden in het licht van de verbetering van de produktiviteit.

Op 11 mei ondertekenden de afgevaardigden van de werkgevers- en werknemersorganisaties een overeenkomst die nieuwe opvattingen in de organisatie van de *sociale betrekkingen* in België invoert. De ondertekenaars van die overeenkomst verbonden er zich toe gemeenschappelijk oplossingen te bestuderen en te zoeken voor de economische en sociale vraagstukken van algemene en nationale aard. Zij bevestigden de noodzakelijkheid van een politiek van economische expansie, die het scheppen van nieuwe werkgelegenheden moet mogelijk maken. Zij beklemtoonden dat een dergelijke politiek van de overheid, de ondernemers en de arbeiders een voortdurende aandacht vereist voor het bestaan van de Gemeenschappelijke Europese Markt die, meer dan vroeger, eisen stelt inzake dynamische organisatie van de ondernemingen, concurrentiële produktiekosten en een gunstig sociaal klimaat.

De vertegenwoordigers van de ondertekenende organisaties gaven hun wil te kennen alles in het werk te stellen om de economische expansie te verzekeren en een betere werkverschaffing in de hand te werken; zij waren het er over eens dat de continuïteit van de sociale vooruitgang moet tot uiting komen in een regelmatige verbetering van de levens- en arbeidsvoorwaarden. In dat verband hebben zij, bij wijze van proef, het beginsel van een programmering van de nieuwe voordelen van algemene aard aangenomen. Die programmering, uitgewerkt op het nationale en interprofessionele vlak, dient zoveel mogelijk aangevuld met een programmering op het vlak van de verschillende bedrijfssectoren of van de bedrijven.

Bij de aanvaarding van dat programma hebben de vertegenwoordigers van de arbeidersorganisaties verklaard af te zien van alle andere sociale eisen op het nationale en interprofessionele vlak tot het einde van 1962.

De *groot- en kleinhandelsprijzen* gaven over het algemeen geen belangrijke bewegingen te zien. Zoals de stijging in 1959 gering gebleven was, zo ook was de daling tijdens de eerste drie kwartalen van 1960 zeer zwak. Deze laatste beweging kwam tot stilstand voor de groothandelsprijzen, terwijl de kleinhandelsprijzen een lichte stijging vertoonden.

Tot *besluit* kan gesteld dat de economische toestand van België gunstig bleef; de winsten van de opbloei hebben zich in de economie verspreid zonder er spanningen te veroorzaken.

De uitroeping van Kongo's onafhankelijkheid en de crisis die hierop volgde, dreigen de economische

banden die met het Moederland ten bate van de twee landen waren gesmeed, te verzwakken; het bruto nationale produkt van België zou hierdoor niet ernstig worden aangetast, maar op de betalingsbalans zou de invloed sterk voelbaar zijn.

De verhoudingen met Kongo doen een probleem oprijzen waarvoor geen onmiddellijke oplossing bestaat. Dat probleem op lange termijn voegt zich bij andere vraagstukken waarmee het land reeds te kampen had. Moest de conjunctuur omslaan, dan zouden zij samen de bron van nieuwe moeilijkheden kunnen zijn. Nu vormden de laatste maanden van het jaar een stilstand in de opbloei : de bedrijvigheid stijgt niet verder, maar het blijkt te vroeg om hetzij het begin van een omslag naar de recessie, hetzij een tijdelijke stilstand in de opgaande conjunctuur te voorspellen.

* *

Weerspiegelen de *financiële gegevens* die economische ontwikkeling en meer bepaald de afwezigheid van een conjuncturele overspanning, zij worden echter ook beïnvloed door de toestand van de Schatkist en door de speculatieve verrichtingen waartoe het naderen van de Kongolese onafhankelijkheid en de daaropvolgende gebeurtenissen aanleiding gaven.

Wat de monetaire ontwikkeling betreft, kan het jaar 1960 in drie periodes worden ingedeeld.

In het eerste halfjaar vermeerderden de liquiditeiten van het bankwezen en van de bedrijven en particulieren in aanzienlijke mate, dank zij het overschot op de betalingsbalans; oorzaak hiervan waren hoofdzakelijk een gunstige goederen- en dienstenbalans en de invoer van particulier kapitaal uit Kongo.

Tijdens de maanden juli en augustus ging de betalingsbalans een tekort vertonen ingevolge de gebeurtenissen in Kongo.

De periode aanvangend in september is gekenmerkt door een ommekeer in de speculatie van de vorige twee maanden en door schepping van liquiditeiten ten behoeve van de Schatkist als tegenwaarde van de buitenlandse valuta's die zij op korte termijn ontleende.

De toeneming van de liquiditeiten in het eerste halfjaar kwam op verschillende wijzen tot uiting. De geldhoeveelheid en de quasi-monetaire liquiditeiten bij de banken vermeerderden met F 6,8 miljard; bij de Nationale Bank stegen de diverse rekeningen-courant met F 1 miljard. Anderzijds bleven de portefeuilles handelspapier en de voorschotten op onderpand van de Bank op een zeer laag peil, in weerwil van een toegenomen kredietverlening van de banken aan de bedrijven en particulieren. De overheid kon leningen plaatsen op de binnenlandse markt voor aanzienlijke bedragen.

In juli en augustus geschiedde de betaling van de invoer in een sneller tempo, terwijl een zekere vertraging in de deviezenontvangsten werd waargenomen. De deposito's in buitenlandse geldsoorten bij de Belgische banken, toebehorend aan ingezetenen, groei-

den aan met F 1,7 miljard. Bovendien vonden directe beleggingen in het buitenland plaats. Die verrichtingen veroorzaakten een stijging van de koersen, vooral op de vrije markt. Hun invloed, samen met die van de seizoenbewegingen, deed de direct opeisbare deposito's in Belgische franken van 30 juni tot 31 augustus teruglopen met nagenoeg F 5,5 miljard, een cijfer dat aanmerkelijk groter is dan de daling in de voorafgaande jaren. Tegeldemakingen van overheidsfondsen gaven aanleiding tot een regulariserende tussenkomst van het Rentenfonds. Daarentegen blijkt niet dat de bedrijven en particulieren een belangrijk deel van hun deviezenaankopen met bankkrediet zouden gefinancierd hebben.

De banken boden het hoofd aan de opvragingen van deposito's door certificaten van het Rentenfonds af te stoten, hun netto-aanbod op de markt voor het zeer kortlopende geld in te krimpen en een beroep te doen op het krediet van de Bank.

Om zijn certificaten terug te betalen en zijn aankopen van overheidsfondsen te financieren, sprak het Rentenfonds zijn creditrekening bij de Bank aan en verminderde het zijn daggeldleningen; het moest de kredietmarge die de Bank hem had verleend niet aanwenden.

De spanningen op de markt van het zeer kortlopende geld en op de markt van de overheidsfondsen hadden een sterke stijging van de rentepercentages tot gevolg.

Op 4 augustus verhoogde de Bank haar tarieven. De discontovoet voor de geaccepteerde, bij een bank gedomicilieerde wissels werd op 5 pct. gebracht.

In de rekeningen van de Bank kwam de spanning in juli-augustus tot uitdrukking in een daling van de goud- en nettodeviezenreserves met F 8,7 miljard, in een aangroei van andere activa, vooral het handelspapier en de voorschotten, en in een vermindering van het rekeningtegoed van het Rentenfonds.

Het regulatiemechanisme, dat in november 1957 werd ingevoerd en in juni 1959 met betrekking tot het Rentenfonds werd uitgebreid, heeft per slot van rekening dus volkomen zijn functie vervuld : in een periode van duidelijke spanning heeft het de geldmarkt van de nodige middelen voorzien en de Schatkist beschut tegen de invloed van de plotselinge schommelingen op die markt.

Van september af trad een ommekeer in de speculatieve beweging in. De deviezenkoersen daalden geleidelijk; op 23 december waren zij lager dan op 30 juni op de gereguleerde markt en nauwelijks hoger op de vrije markt. De goud- en nettodeviezenvoorraad van de Bank groeide aan met F 10,5 miljard in de laatste vier maanden van 1960, hetgeen de daling in juli en augustus goedmaakte; een groot deel van die aanwas is echter toe te schrijven aan een stijging van de kortlopende deviezen-schuld van de Staat. Gelijklopend hiermee groeiden de middelen van de banken opnieuw aan. Deze laatste en het Herdiscontering- en Waarborginstituut konden zich tegenover de Bank vrijmaken : op de verkorte balans

van 26 december bereikte het handelspapier nog slechts F 2,1 miljard, terwijl de voorschotten op onderpand tot een onbeduidend peil waren gedaald. Tevens namen de banken opnieuw meer certificaten van het Rentenfonds op; dit laatste vulde zijn tegoden in rekening bij de Bank opnieuw aan en het gaf uitbreiding aan zijn callgeldleningen.

Na de wijziging in het begin van augustus, bleven de rentetarieven van de Bank tot het einde van het jaar van kracht, met uitzondering van de disconto-voet voor de geïssueerde bankaccepten die goederen-uitvoer vertegenwoordigen: op 10 november werd die disconto-voet met 1 pct. verlaagd. Aldus beklemtoonde de Bank de betekenis die in de huidige omstandigheden aan de expansie van de Belgische afzet in het buitenland dient gehecht.

*
**

Bij de aanvang van het jaar 1961 verdienen twee problemen van monetair oogpunt uit bijzondere aandacht: de toekomstige ontwikkeling van de gouden nettodeviezenvoorraad van de Bank en de toestand van de overheidsfinanciën in verband met de uiterste kwetsbaarheid van de Schatkist.

Weliswaar werd de *goud- en deviezenvoorraad* van de Bank opnieuw in ruime mate aangevuld nadat hij in juli en augustus plotseling diep was aangesproken. Bij het einde van 1960 bereikte hij F 73,7 miljard, bedrag dat het in december 1958 aangetekende maximum van F 74,1 miljard dicht benaderde; hij lag dus afgetekend boven het peil van de periode van hoogconjunctuur in het eerste halfjaar van 1957, dit is F 53 à 54 miljard.

Tegenover de hierbovengenoemde bedragen dient evenwel de aangroei van de kortlopende deviezen-schuld van de Staat gesteld: F 4 miljard in 1958, F 3,5 miljard in 1959 en F 10,4 miljard in 1960. De deviezen door de Schatkist ontleend en aan de Bank overgedragen, hebben schijnbaar de reserves van deze laatste gestijfd. Uit hoofde van die nieuwe schuldaangroei van de Staat moest de Bank er zich echter contractueel toe verbinden aan de Schatkist de nodige deviezen op termijn te leveren voor de terugbetaling van een deel van de buitenlandse schuld; in de verkorte balans van de Bank hebben die verplichtingen als tegenpost de rubriek « Debiteuren wegens termijnverkopen van vreemde valuta's en goud », die op het einde van december F 11,8 miljard bedroeg.

Indien die kortlopende buitenlandse schuld niet kan geconsolideerd of hernieuwd worden, zal haar terugbetaling de deviezenreserves binnen korte tijd ten minste met een bedrag van die grootte doen dalen.

Bovendien dreigen die reserves nog de invloed te ondergaan van de verzwakking van de nauwe banden die tussen België en Kongo tot stand kwamen.

Het peil van de goud- en deviezenvoorraad zal dan ook in de eerste plaats bepaald worden door de evo-

lutie van de handelsbalans en meer in het bijzonder van de uitvoer, alsook door het vertrouwen dat het economisch en financieel beleid van het land zowel in België als in het buitenland zal inboezemen.

Het tweede probleem dat de aandacht vraagt, betreft de *overheidsfinanciën*. Dat de gewone begroting in een jaar van economische voorspoed, zoals 1960, een tekort blijft vertonen, is op zichzelf het bewijs van een gebrekkige werking die in genedele verholpen werd door de invoering, in 1959, van een cyclisch begrotingssysteem dat trouwens in feite niet toegepast werd. Bovendien hebben de wankelende toestand van de Schatkist en haar toegenomen afhankelijkheid van kortlopende buitenlandse leningen de noodzaak van een diepgaande sanering nog duidelijker doen uitschijnen.

De gewone begroting voor het dienstjaar 1960 was in evenwicht ingediend met F 110 miljard ontvangsten en uitgaven; de gevraagde kredietverhogingen overtroffen het overschot van de werkelijke ontvangsten op de ramingen. De ontvangsten zullen ongetwijfeld F 112 miljard bedragen, terwijl de gewone uitgaven F 117 miljard zouden moeten bereiken; vermoedelijk zal echter een deel van de kredieten niet vóór het einde van het jaar worden aangewend en derhalve vervallen zodat het tekort waarschijnlijk beneden F 5 miljard zal blijven; het zou dus het tekort voor de dienstjaren 1958 en 1959, dat telkens F 8 miljard bedroeg, niet evenaren.

Hoe dan ook, het schatkisttekort voortvloeiend uit de uitvoering van de gewone begroting beliep ca. F 2,1 miljard voor de eerste elf maanden van het jaar. Hierbij kwamen de betalingen verricht krachtens de buitengewone begrotingen van het lopende en van de vroegere dienstjaren: voor de eerste elf maanden bedroegen de netto-uitgaven uit dien hoofde F 20,3 miljard.

De omvang van het gezamenlijk schatkisttekort veroorzaakte een nieuwe aangroei van de directe openbare schuld met ongeveer F 22,1 miljard; in de vorige twee jaren bedroeg de stijging gemiddeld F 21,5 miljard.

De stelselmatige toevlucht tot leningen verzwaaert steeds meer de rente- en aflossingslasten van de schuld, zelfs in verhouding tot het nationale inkomen. Voor de dekking van haar behoeften is de Schatkist afhankelijk van het aanbod op de kapitaalmarkten en ze ondervindt derhalve onmiddellijk de gevolgen van de storingen op die markten; in 1960 kon het Rentenfonds tijdelijk regulariserend optreden op de markt van het overheidspapier op korte termijn; zulke tussenkomsten zijn trouwens alleen verantwoord indien ze geen bestendig karakter vertonen. De toestand van de Schatkist is nog onzekerder wanneer ze voor de hernieuwing van haar leningen rekening moet houden met de voorwaarden geldend op de buitenlandse markten. Daar de Staat in zijn kasbeleid afhankelijk is van zijn kredietgevers, is hij ten slotte niet bij machte zijn financiële politiek aan de vereisten van de conjunctuurontwikkeling aan te passen.

Voor het dienstjaar 1961 stelde de Regering volgende saneringsmaatregelen voor : vooreerst worden, duidelijkheidshalve, naar de gewone begroting overgebracht de verbruiksuitgaven die tot dusver op de buitengewone begroting of op de begroting voor orde waren ingeschreven; vervolgens zullen aanzienlijke besparingen verwezenlijkt worden, dank zij een besnoeiing van de kredieten; ten slotte, zullen sommige belastingen verhoogd worden.

Het merendeel van de uit dien hoofde te treffen maatregelen maken deel uit van een wetsontwerp voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel.

Op het gebied van de staatsbelastingen voorziet dat ontwerp maatregelen die ca. F 6,6 miljard bijkomende ontvangsten beogen. De begroting voor 1961 houdt hiermee rekening. Bovendien rekent zij op een stijging van de opbrengsten der belastingen en taksen, vermits men de voortzetting van de huidige hoogconjunctuur verwacht. Daar, anderzijds, de begroting ook besparingen voorziet, zou het gezamenlijke tekort in 1961 nog slechts F 13 miljard bedragen.

Naast de maatregelen die de fundamentele sanering van de overheidsfinanciën beogen, behelst het ontwerp talrijke bepalingen ertoe strekkend de economische expansie te begunstigen; het wil meer in het bijzonder door aanwakkering van de particuliere investeringen een snelle stijging van het nationale inkomen verzekeren.

De gezondmaking van de overheidsfinanciën moet het de Regering eveneens mogelijk maken een anti-cyclische politiek van openbare werken te voeren.

Een desbetreffend wetsontwerp voorziet twee programma's gespreid over vijftien jaar, waarvan het ene, van structurele aard, elk jaar moet worden uitgevoerd, terwijl het andere, van conjuncturele aard, in de recessiejaren moet worden verwezenlijkt. In functie van de groei van het nationale inkomen, zullen de uitgaven in het raam van het structurele programma stijgen van een jaarlijks bedrag van F 7,6 miljard in 1960 tot F 12,3 miljard in 1974, om in vijftien jaar een totaal van F 150 miljard te bereiken. Het conjuncturele programma, dat naar gelang van de omstandigheden hieraan zal worden toegevoegd, zal F 50 miljard kosten. De middelen bestemd voor de financiering van die werken zullen, met het oog op een grotere financiële zelfstandigheid van het programma, door een Fonds bijeengebracht en beheerd worden.

*
**

Overschouwt men de gezamenlijke financiële en economische problemen, zowel op het plan van de binnenlandse bestedingen als op dat van het betalingsverkeer met het buitenland, dan blijkt dat de oplossingen niet alleen met elkaar verenigbaar zijn, maar elkaar zelfs nauw aanvullen. Aan het streven naar voldoende deviezenontvangsten voor de beta-

lingen in het buitenland moet een politiek beantwoorden die ruimere financieringsmiddelen beschikbaar stelt voor de particuliere investeringen, voornamelijk in de industrieën die werken voor de uitvoer. Het volstaat weliswaar niet financieringsmiddelen ter beschikking te stellen; niettemin is zulks een noodzakelijke voorwaarde opdat die investeringen zouden tot stand komen.

In dat verband zij eraan herinnerd dat sommigen de *groei* van de Belgische volkshuishouding in de jongste jaren als ontoereikend hebben beschouwd. Die kritiek berust deels op veralgemeningen, zelfs op vergissingen. Geen enkel nauwkeurig vergelijkingspunt, geen enkele absolute maatstaf laat toe een definitieve en objectieve diagnose te stellen. Toch is het waar dat de groei van het bruto nationale produkt in België, die na de oorlog een der snelste was, in de laatste jaren verzwakte, zoals trouwens ook in de Verenigde Staten en in het Verenigd-Koninkrijk, zelfs indien het bruto nationale produkt, uitgedrukt in verhouding tot het bevolkingscijfer, een der hoogste van Europa blijft. Tot nog toe handhaaft de Belgische economie haar positie op de wereldmarkten. Sedert de eerste wereldoorlog vertegenwoordigt de Belgische uitvoer in waarde een vrijwel constant aandeel in de werelduitvoer. De toeneming van het uitvoervolume sedert de tweede wereldoorlog is niettemin kleiner dan die van de andere lidstaten van de Gemeenschap, doch groter dan die van het Verenigd-Koninkrijk en ongeveer gelijk aan de stijging van het uitvoervolume van de gezamenlijke industrielanden.

Bij een beoordeling van die ontwikkeling dient rekening gehouden met de nadelen van de Belgische economie tegenover, bij voorbeeld, jongere economieën waarvan het groeitempo vaak hoger ligt of tegenover landen met een sterke bevolkingsaanwas of die voordeel konden halen uit de ontsluiting van natuurlijke rijkdommen, bron van nieuwe bedrijvigheid. Tevens dient bedacht dat de nationale inspanningen op de weg van de expansie tot dusver over België en Kongo verdeeld werden.

Doch hoe merkwaardig ook, gelet op de relatieve nadelen, de ontwikkeling in het verleden was, is het voor België thans een gebiedende eis zijn uitvoer sneller uit te breiden dan de andere landen, inzonderheid om het probleem gesteld door de verslechtering van zijn economische betrekkingen met Kongo op te lossen.

Steeds meer dringt de overtuiging door dat een verhoging van het groeitempo noodzakelijk is en men is het er, in beginsel, over eens dat de inspanningen hiertoe dienen samengebundeld. Met dat bijzonder doel werd in november, bij koninklijk besluit, een Nationaal Comité voor Economische Expansie opgericht, zoals voorzien was in de overeenkomst van mei betreffende de sociale programmering; dat Comité zal de economische belangengroepen betrekken bij de werkzaamheden van het Bureau voor Programmatie dat een technisch orgaan is; het zal om advies gevraagd worden betreffende de investeringsplannen

van de overheid; het zal aanbevelingen inzake de particuliere investeringen kunnen verstrekken en de algemene doelstellingen van de economische politiek mogen voorstellen.

Bovendien neemt de Regering zich voor een vijf-jarenplan op te stellen ten einde de jaarlijkse stijging van het bruto nationale produkt op ten minste 4 pct. te brengen, 20.000 nieuwe werkgelegenheden per jaar te scheppen en de Belgische economie te richten naar die sectoren die een structurele expansie kennen. Ze heeft zich eveneens voorgenomen de particuliere investeringen aan te moedigen door het toepassingsgebied van de wetgeving van juli 1959 te verruimen; ze overweegt de oprichting van een Nationale Investeringsmaatschappij en van gewestelijke maatschappijen.

* * *

Om de voorgenomen expansie van het nationale produkt te verwezenlijken, zijn stellig maatregelen van economisch beleid nodig. Over hun inhoud heeft de Bank zich niet uit te spreken. Nochtans moet zij eraan herinneren dat het gestelde doel alleen op de grondslag van een stabiele munt kan bereikt worden.

Een uitbreiding van de overheidsbestedingen door middel van een kredietgeving zou schijnbaar het gemakkelijkste middel zijn om de gewenste expansie te bereiken. Een dergelijk middel doet echter meer problemen oprijzen dan het er oplost. Het zou zelfs de waardevermindering van het geld, die de koopkracht van de bevolking vrijwaart, in gevaar kunnen brengen.

De expansie moet buiten elke binnenlandse inflatie om worden nagestreefd, wil men betalingsbalansmoeilijkheden vermijden. In een land als België is de economische groei nauw van de buitenlandse vraag afhankelijk. Per slot van rekening zullen én de deviezenontvangsten van de Belgische economie én haar fundamentele expansie door haar uitvoermogelijkheden bepaald worden. Het is dan ook in die richting dat de inspanningen met het oog op de ontwikkeling van het industrieel produktievermogen dienen geleverd.

Door haar valuta- en rentepolitiek draagt de Bank bij tot het evenwicht van de betalingsbalans. Doel van de valutapolitiek is het verhinderen van speculatieve kapitaaluitvoer die van dien aard zou kunnen zijn dat hij het land de nodige financieringsmiddelen zou ontnemen en meteen ook de deviezenvoorraad zou uitputten. Evenzo kan de Bank, door haar rentepolitiek, in zekere mate het kapitaalverkeer naar gelang van de omstandigheden beïnvloeden. Haar tussenkomsten op dat gebied zijn echter moeilijk, omdat zij zowel met de gegevens van de interne conjunctuurpolitiek als met de eisen van de betalingsbalans dient rekening te houden.

De fundamentele economische expansie kan op de duur nochtans slechts bereikt worden indien de nodige spaarmiddelen voor de financiering ervan

gevormd worden; hiertoe is een politiek van monetaire stabiliteit onontbeerlijk : het is het vertrouwen in de geldeenheden dat het publiek ertoe aanzet een groot deel van zijn besparingen in de vorm van binnenlandse financiële activa te beleggen; die regelmatige stroom van geldmiddelen voortkomend uit de inkomens van de particulieren, verschaft, direct of indirect, financieringsmiddelen aan de Schatkist zowel als aan de bedrijven. Voegt men hierbij de steeds toenemende sociale besparingen en de interne besparingen van de ondernemingen, dan blijken de vereiste financieringsbronnen voor de produktieve investeringen voorhanden te zijn; het beschikbare volume ervan zal nog aangroeien wanneer, dank zij de sanering van de staatsfinanciën, de Schatkist zal kunnen afzien van leningen voor de financiering van het overheidsverbruik of van overdrachten die in het particuliere verbruik terechtkomen.

Het vraagstuk ligt dus niet aan de financiële kant. De investeringsuitgaven zijn mogelijk, doch zij moeten beslist en georganiseerd worden.

De beslissingen tot investeren in het land worden bepaald door het vertrouwen in zijn toekomst en door het bestaan van technische projecten. Eensdeels kan een overdreven pessimisme inzake de ontwikkelingsmogelijkheden van de nationale economie een te groot deel van de lopende besparingen de weg naar het buitenland doen kiezen. Anderdeels beantwoorden de industriële investeringen in België tot dusverre in belangrijke mate aan het streven naar een verlaging van de kostprijzen; die bekommernis was gerechtvaardigd en zij had een heilzame invloed op de uitvoer. Maar het blijkt mogelijk meer te doen en bijkomende werkgelegenheid te scheppen door opvoering van het produktievermogen in de bedrijfstakken die voor de uitvoer werken. Dit resultaat zal men bereiken wanneer men op de buitenlandse markten verkoopt niet alleen tegen lagere prijzen dan die van de buitenlandse concurrenten, maar bovendien produkten waarvoor een groeiende vraag vanwege de verbruikers bestaat. Met het oog daarop, heeft de Staat tot taak de initiatieven van het bedrijfsleven aan te moedigen en te steunen. Bovendien opent van nu af de geleidelijke totstandkoming van de Gemeenschappelijke markt nieuwe mogelijkheden in dat opzicht.

Bij de ordening van de investeringsuitgaven moet voorrang verleend worden aan sommige projecten van nationaal belang. Daar zal inzonderheid een werkterrein liggen voor het Nationaal Comité voor Economische Expansie, waarin de afgevaardigden van de Regering en de vertegenwoordigers van de private belangengroepen, werknemers zowel als werkgevers, zullen samenwerken.

* * *

Op het ogenblik dat deze regels geschreven worden, is de bedrijvigheid van het land ontwricht door stakingen. Deze zullen in de onmiddellijke toekomst een schadelijke weerslag hebben. Morgen zullen uit

de beproeving de nodige lessen dienen getrokken. In de meeste kringen werden de gemoederen meer door de dreiging van een soberheidspolitiek dan door de vooruitzichten van de expansie beroerd. Het is echter duidelijk dat de keuze waarvoor het land zich gesteld ziet, zo het van sommige gemakzuchtige methodes wil afzien, des te minder pijnlijk zal zijn naarmate de expansie vlugger opschiet. Daarom vooral moet die expansie de eerste doelstelling zijn. De investerings- en ontwikkelingsprogramma's moeten, binnen zeer korte tijd, resultaten op het industriële vlak opleveren.

In het raam van die taakstelling moeten de Regering, de bedrijfsleiders en de vertegenwoordigers van

de arbeiders samen zich inspannen om de traditionele industrieën te vernieuwen en het produktievermogen in nieuwe richtingen uit te breiden. Daar ligt de weg naar de werkelijke expansie, naar een hogere produktie van goederen en diensten en derhalve naar een verdere sociale vooruitgang.

Binnen de betrekkelijk enge mogelijkheden van haar werkmiddelen op dat gebied en meer in het bijzonder door te waken over de waardevastheid van het geld, onontbeerlijke grondslag voor het spaarwezen, zal de Bank vanzelfsprekend haar medewerking aan het welslagen van die politiek verlenen.

11 januari 1961.

DE BETALINGSBALANS VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE IN HET EERSTE HALFJAAR VAN 1960

In vergelijking met 1959, stegen in het eerste halfjaar van 1960 de ontvangsten en de uitgaven van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie uit hoofde van resp. de uitvoer en de invoer. Daar de toeneming voor de eerste sterker was dan voor de tweede, sloot de handelsbalans tijdens het eerste halfjaar van 1960 met een batig saldo van fr. 1,1 miljard, tegen een tekort van fr. 4,2 miljard in 1959. Het omslaan van het saldo dezer transacties vloeit alleen voort uit de ontwikkeling van de handelsbetrekkingen van de B.L.E.U. met landen andere dan Kongo en Ruanda-Urundi; de totale uitvoer van de B.L.E.U. naar Kongo en Ruanda-Urundi onderging nauwelijks enige wijziging, terwijl de invoer uit deze landen de opbrengst van de uitvoer ging overtreffen.

De gezamenlijke andere goederentransacties lieten in 1959 een overschot van fr. 1,8 miljard; voor het eerste halfjaar van 1960 alleen werd een gunstig saldo van fr. 1,2 miljard geboekt dank zij de toegenomen ontvangsten uit de goederenarbitrage en het loonwerk.

Het totale batige saldo van de onzichtbare transacties bereikte voor de eerste zes maanden van 1960 fr. 5 miljard, terwijl het over geheel 1959 slechts fr. 3,7 miljard bedroeg. Deze toeneming is voornamelijk aan de hierna volgende factoren toe te schrijven: vermindering van de uitgaven voor verplaatsingen in het buitenland, concentratie, in het eerste halfjaar van 1960, van de betaling door de Kongolese maatschappijen van inkomsten uit investeringen, verhoging van het gezamenlijke bedrag der ontvangsten van de Belgische grensarbeiders. Rekening houdend met de ongelijke duur van de vergeleken periodes, vertoont de balans der onzichtbare transacties van de B.L.E.U. met Kongo en Ruanda-Urundi, voor het eerste halfjaar van 1960, een groter overschot dan in 1959; terzelfder tijd verminderde het tekort t.o.v. de overige landen in hun geheel.

Ten slotte, bedroeg het gunstige saldo van de goederen- en dienstentransacties fr. 7,3 miljard voor de eerste helft van 1960, tegen fr. 1,3 miljard in 1959.

De netto-ontvangsten van de B.L.E.U. uit hoofde van de particuliere schenkingen, die in 1959 fr. 3,1 miljard bedroegen, bereikten voor de eerste zes maanden van 1960 fr. 2 miljard; op halfjaarlijkse basis berekend, stemt het verschil overeen met de stijging van de schenkingen uit Kongo en Ruanda-

Urundi; het houdt verband met de toeneming van de transfers van spaargelden door Belgen en vreemdelingen in deze gebieden tijdens het eerste kwartaal van 1960.

De regeringsschenkingen van de B.L.E.U. ten bate van het buitenland beliepen in het eerste halfjaar van 1960 fr. 1,7 miljard, waarvan fr. 1,2 miljard schenkingen aan Kongo; het saldo vertegenwoordigt een storting van de Schatkist aan het Fonds voor Ontwikkeling van de Overzeese Gebiedsdelen van de Europese Economische Gemeenschap.

Als gewoonlijk, worden de particuliere kapitaalbewegingen over twee rubrieken gesplitst: het handelspapier en de andere kapitalen.

Wat het handelspapier betreft, werd voor het eerste halfjaar van 1960 een negatief saldo van fr. 0,8 miljard opgetekend, vooral ten gevolge van een verhoging van het uitstaande bedrag geviseerde uitvoeraccepten gefinancierd zonder geldschepping.

De beweging van de andere particuliere kapitalen sloot in het eerste halfjaar van 1960 met een netto-afvloeiing van fr. 1,8 miljard. Dat cijfer dekt nochtans twee wel onderscheiden saldi: een netto-uitvoer van fr. 4,4 miljard naar de landen andere dan Kongo en Ruanda-Urundi en een netto-invoer van fr. 2,6 miljard uit Kongo en Ruanda-Urundi onder invloed van de politieke gebeurtenissen. Ten opzichte van 1959 steeg de netto-uitvoer naar de landen andere dan Kongo en Ruanda-Urundi sneller dan de invoer vanwege de Belgen en vreemdelingen gevestigd in Kongo en Ruanda-Urundi.

Van januari tot juni 1960 sloot de beweging van langlopend overheidskapitaal met een netto-invoer van fr. 0,1 miljard. De opnemings van een lening van DM 120 miljoen, door het Wegenfonds in Duitsland geplaatst, en van Zfr. 50 miljoen in Zwitserland uitgegeven, vormt nagenoeg de gehele invoer. De uitvoer omvat de aflossing van de lening groot Zfr. 50 miljoen, die in 1948 door de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen werd afgesloten, voorschotten aan Ruanda-Urundi, terugbetalingen van vroeger aan dit gebied afgegeven schatkistcertificaten en de storting van de laatste tranche van de inschrijving door België op het opgevraagde kapitaal van de Europese Investeringsbank.

Voor de eerste helft van 1960 lieten de bewegingen van kortlopend overheidskapitaal een positief saldo van fr. 0,5 miljard. De invoer houdt hoofdzakelijk verband met inschrijvingen op schatkistcertificaten

door banken in het buitenland, en de uitvoer met terugbetalingen van vroeger aangegane verbintenissen tegenover internationale instellingen, buitenlandse banken en Ruanda-Urundi.

De lopende en kapitaaltransacties van de B.L.E.U. met het buitenland leidden in het eerste halfjaar van 1960 tot een verhoging met fr. 5,1 miljard van de goud- en nettodeviezenreserves van de gezamenlijke geldscheppende instellingen. De goud-

en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank steeg met fr. 6,1 miljard : de goudvoorraad nam toe met fr. 2,8 miljard, de tegoeden in convertibele valuta's vermeerderden met fr. 3,4 miljard; daarentegen daalden de nettotegoeden in internationale akkoorden met de O.E.E.S.-landen met fr. 0,2 miljard. De andere nettotegoeden op het buitenland van de geldscheppende instellingen verminderden in de loop van de eerste helft van 1960 met fr. 1 miljard.

Algemene betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

(Miljarden franken)

	1955	1956	1957	1958	1959	1 ^e halfjaar van 1960
1. Goederentransacties ¹ :						
F.o.b.-uitvoer	123,3	140,1	141,8	133,0	138,4	80,0
F.o.b.-invoer ^{2 3}	121,8	139,1	148,2	132,1	142,6	78,9
Saldo ...	+ 1,5	+ 1,0	- 6,4	+ 0,9	- 4,2	+ 1,1
Arbitrageverrichtingen	+ 1,4	+ 1,9	+ 2,6	+ 1,2	+ 0,6	+ 0,4
Loonwerk	+ 2,0	+ 2,6	+ 2,6	+ 2,4	+ 1,8	+ 1,1
Niet monetair goud	- 0,1	- 0,8	- 1,1	...	- 0,6	- 0,3
Totaal ...	+ 4,8	+ 4,7	- 2,3	+ 4,5	- 2,4	+ 2,3
2. Onzichtbare transacties :						
Verplaatsingen in het buitenland ¹	+ 0,3	+ 1,0	+ 1,1	+ 3,3	- 1,4	- 0,1
Vervoer ^{2 3}	+ 1,1	+ 0,8	+ 3,0	+ 2,8	+ 2,5	+ 1,4
Verzekeringspremies en -uitkeringen ³	- 0,7	- 0,6	- 0,6	- 0,7	- 0,7	- 0,4
Inkomsten uit investeringen	+ 2,1	+ 3,5	+ 3,3	+ 2,5	+ 1,1	+ 2,3
Overheidstransacties niet elders vermeld	- 0,2	- 1,0	+ 0,1	- 0,6	- 2,2	- 0,9
Grensarbeiders en vreemde arbeiders	+ 1,1	+ 1,8	+ 2,2	+ 3,2	+ 1,4	+ 1,3
Diversen	+ 1,6	+ 2,1	+ 1,9	+ 2,6	+ 3,0	+ 1,4
Totaal ...	+ 5,3	+ 7,6	+ 11,0	+ 13,1	+ 3,7	+ 5,0
3. Totaal der transacties op goederen en diensten (3 = 1 + 2)						
	+ 10,1	+ 12,3	+ 8,7	+ 17,6	+ 1,3	+ 7,3
4. Schenkingen :						
Particuliere schenkingen	+ 0,8	+ 1,0	+ 1,3	+ 1,1	+ 3,1	+ 2,0
Regeringsschenkingen	-	-	-	- 0,8	- 1,7
Totaal ...	+ 0,8	+ 1,0	+ 1,3	+ 1,1	+ 2,3	+ 0,3
5. Beweging van het Belgisch-Luxemburgs en buitenlands particulier kapitaal :						
Handelspapier	- 0,5	+ 1,0	- 0,9	- 0,1	- 1,2	- 0,8
Andere kapitalen ¹	- 7,0	- 9,0	- 6,6*	- 4,9	- 0,9	- 1,8
Totaal ...	- 7,5	- 8,0	- 7,5	- 5,0	- 2,1	- 2,6
6. Beweging van het overheidskapitaal :						
Langlopende kapitalen	+ 1,8	- 2,0	+ 0,2*	- 0,7	- 5,3	+ 0,1
Kortlopende kapitalen	+ 0,5	- 1,6	+ 1,2	+ 3,1	+ 1,7	+ 0,5
Totaal ...	+ 2,3	- 3,6	+ 1,4	+ 2,4	- 3,6	+ 0,6
7. Niet bepaalde transacties ¹						
	- 1,3	- 1,8	- 2,2	- 0,7	- 1,9	- 1,1
8. Vergissingen en weglatingen						
	...	+ 0,5	+ 0,4	+ 0,5	- 0,1	+ 0,6
Totaal overeenstemmend met de beweging van de goud- en nettodeviezenvoorraad van de geldscheppende instellingen						
	+ 4,4	+ 0,4	+ 2,1	+ 15,9	- 4,1	+ 5,1

¹ De niet bepaalde transacties blijken vooral goederentransacties, verplaatsingen in het buitenland en bewegingen van het Belgisch-Luxemburgs en buitenlands particulier kapitaal te omvatten, welke niet over die verschillende rubrieken kunnen gesplitst worden.

² De uitgaven voor vervoer die geen betrekking hebben op de invoer van goederen, zijn in de invoer begrepen.

³ In onderhavige tabel evenals in tabel I van het artikel over de betalingsbalans van de B.L.E.U. in 1959, dat in het Tijdschrift van juni 1960 verscheen, verschillen de gegevens van de rubrieken « F.o.b.-invoer », « Vervoer », « Verzekeringspremies en -uitkeringen » voor 1958 en voorgaande jaren van die welke vroeger, inzonderheid in het Novembernummer van 1959, werden gepubliceerd. Het verschil vloeit voort uit een meer nauwkeurige raming van de transport- en verzekeringskosten betaald aan niet-ingezetenen voor de invoer van goederen.

* De uitvoer van particulier kapitaal en de invoer van overheidskapitaal omvatten het gedeelte van de lening van \$ 80 miljoen van de Belgische Staat op de Amerikaanse markt, waarop de Belgisch-Luxemburgse ingezetenen inschreven; het bedrag van die inschrijvingen is nochtans niet nauwkeurig gekend.

... Cijfer van minder dan fr. 50 miljoen.

LITERATUUR IN VERBAND MET DE ECONOMISCHE EN FINANCIËLE PROBLEMEN VAN BELGIE

Onderstaande literatuuropgave sluit aan bij diegene die wij gepubliceerd hebben in ons Decembernummer 1960 van het *Tijdschrift*. Er weze opgemerkt dat in deze literatuuropgave noch de verslagen van de verschillende instellingen, noch de statistische bronnen zijn overgenomen.

1. GELD- EN BANKWEZEN

De kredieten die het voordeel genieten van de wetten voor economische expansie van 17 en 18 juli 1959. (Toestand op 1 november 1960.) (*Maandschrift van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, Brussel, XII, n° 12, december 1960, blz. III/3-21.*)

DUTRY G., L'assurance-crédit des ventes à tempérament et des créances commerciales. (*Brussel, 1960, 94 blz.*)

Het Belgische bankwezen ten dienste van de economie, 1935-1960. (*Kredietbank, Brussel, 1960, 217 blz.*)

MATTHYS A., La finance belge à l'aube du Marché commun (II). (*Epargner et Investir, Brussel, n° 86, december 1960, blz. 7-20.*)

2. NATIONAAL INKOMEN - SPAARWEZEN - INVESTERINGEN

De kredieten die het voordeel genieten van de wetten voor economische expansie van 17 en 18 juli 1959. (Toestand op 1 november 1960.) (*Maandschrift van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, Brussel, XII, n° 12, december 1960, blz. III/3-21.*)

JANSSENS P., Plus de quinze milliards d'investissements en treize ans! (*L'industrie textile belge, Brussel, II, n° 12, december 1960, blz. 15-18.*)

3. PRIJZEN EN LONEN

BAUVIR L., Qu'en est-il réellement des différences régionales de salaires dans l'industrie belge? (*Revue du Conseil Economique Wallon, Luik, n° 46, september-oktober 1960, blz. 30-42.*)

7. INTERNATIONALE FINANCIËLE VERRICHTINGEN

BOISSEVAIN R., « Hot Money ». (*Bank- en Effectenbedrijf, Den Haag, IX, n° 4, december 1960, blz. 3-9.*)

BROWNE G., International Aid - To Whom, from Whom and How? (*The Irish Banking Review, Dublin, december 1960, blz. 18-23.*)

JACOBSSON P., Gold and Balance of Payments Problems. (*International Financial News Survey, Washington, XII, n° 72, 25 november 1960, blz. 577-581.*)

KENEN P., International Liquidity and the Balance of Payments of a Reserve-Currency Country. (*The Quarterly Journal of Economics, Cambridge, LXXIV, n° 4, november 1960, blz. 572-586.*)

Les capitaux américains découvrent l'Europe. (*Bulletin de la Société de Banque Suisse, Bazel, n° 5, december 1960, blz. 109-115.*)

VEIT O., Zweistufigkeit der internationalen Währungspolitik. (*Zeitschrift für das gesamte Kreditwesen, Frankfurt-am-Main, XIII, n° 24, 15 december 1960, blz. 1.070-1.073.*)

Zur Entwicklung der U.S.-Investitionen in den E.W.G.-Ländern. (*Wirtschaftliche Mitteilungen, Düsseldorf, n° 6, december 1960, blz. 12-14.*)

9. EUROPESE INTEGRATIE

ABRAHAM J., Conjunctuurpolitiek en Europese economische integratie. (*Tijdschrift voor Economie, Leuven, V, n° 4, 1960, blz. 433-456.*)

BYE M., Les problèmes posés par la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier. (*Revue économique, Parijs, XI, n° 6, november 1960, blz. 833-865.*)

KOHR L., The History of the Common Market. (*The Journal of Economic History, New York, XX, n° 3, september 1960, blz. 441-454.*)

LEDUC G., La Communauté Economique Européenne et les pays sous-développés. (*Revue économique, Parijs, XI, n° 6, november 1960, blz. 882-912.*)

Les capitaux américains découvrent l'Europe. (*Bulletin de la Société de Banque Suisse, Bazel, n° 5, december 1960, blz. 109-115.*)

MARJOLIN R., Problèmes d'avenir du Marché commun. (*Banque, Parijs, XXIX, n° 174, december 1960, blz. 765-770.*)

MATTHYS A., La finance belge à l'aube du Marché commun (II). (*Epargner et Investir, Brussel, n° 86, december 1960, blz. 7-20.*)

MIRABELLA G., L'unification monétaire de la Communauté Economique Européenne. (*Revue économique, Parijs, XI, n° 6, november 1960, blz. 913-936.*)

SNOY et d'OPPUERS (Baron), Les données actuelles de l'intégration européenne et les perspectives qui en dérivent. (*Revue économique et sociale, Lausanne, XVIII, n° 4, oktober 1960, blz. 273-279.*)

VAN GRONSVELD J., Enkele aspecten van de Gemeenschappelijke Markt. (*Tijdschrift voor Economie, Leuven, V, n° 4, 1960, blz. 375-401.*)

Zur Entwicklung der U.S.-Investitionen in den E.W.G.-Ländern. (*Wirtschaftliche Mitteilungen, Düsseldorf, n° 6, december 1960, blz. 12-14.*)

10. ALGEMEEN

CORNEZ E., Un péril national : la désindustrialisation de la Wallonie. (*Le Hainaut économique, Bergen, juni 1960, n^{rs} 1-2, blz. 9-33.*)

Les conséquences de l'indépendance du Congo sur l'économie belge et la politique d'assainissement financier. (*Notes rapides sur la situation économique, Parijs, XI, n^r 47, 27 december 1960, blz. 5-8.*)

New Conditions in Belgium. (*The Statist, Londen, CLXXII, n^r 4.319, International Banking Supplement, 17 december 1960, blz. 96-100.*)

POLUS R., Les obstacles à l'expansion économique. (*L'Industrie textile belge, Brussel, II, n^r 12, december 1960, blz. 33-42.*)

VANDEPUTTE R., De economische ontwikkeling van België in 1960. (*Economisch-Statistische Berichten, Rotterdam, XLV, n^r 2.266, 21 december 1960, blz. 1.222-1.224.*)

ECONOMISCHE WETGEVING

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officiële bekendmakingen die van bijzonder belang zijn voor 's lands algemene economie en via het Belgisch Staatsblad werden afgekondigd in de loop van de maand aan deze van de publikatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de gewichtigste wetten en besluiten hebben wij « in extenso » overgenomen. Voor de andere wetteksten volstaat een eenvoudige vermelding, desnoods door een verklarende nota verduidelijkt.

Om het naslaan ervan te vergemakkelijken, hebben wij bovenbedoelde documentatie in de volgende rubrieken ondergebracht :

- I. — *Algemene economische wetgeving*
- II. — *Overheidsfinanciën (incl. begrotingswetten), munt-, bank- en financiële wetgeving*
- III. — *Landbouw*
- IV. — *Nijverheid*
- V. — *Arbeid*
- VI. — *Binnenlandse handel*
- VII. — *Buitenlandse handel*
- VIII. — *Verkeerswezen*
- IX. — *Prijzen en lonen*
- X. — *Sociale wetgeving (pensioenen, sociale verzekeringen en diverse sociale voordelen)*
- XI. — *Oorlogsschade*

I. — ALGEMENE ECONOMISCHE WETGEVING

Ministerieel besluit van 23 november 1960

tot uitvoering van artikel 12 van de wet van 24 december 1958 waarbij beroepsuitoefeningsvoorwaarden kunnen worden ingevoerd in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels-, en de kleine nijverheidsondernemingen (Staatsblad, 12 december 1960, blz. 9.436).

Koninklijk besluit van 6 december 1960

tot toepassing van de wet van 22 juni 1960 tot invoering van een wekelijkse rustdag in nering en ambacht (Staatsblad, 22 december 1960, blz. 9.742).

Koninklijk besluit van 7 december 1960

Stichting van de instelling van openbaar nut « Nationaal Centrum voor de Economische Expansie der Kleine en Middelgrote Ondernemingen ». Statuten. Goedkeuring (Staatsblad, 13 december 1960, blz. 9.449).

Koninklijk besluit van 14 december 1960

tot instelling van de Permanente Commissie voor de Openbare Aannemingen (Staatsblad, 30 december 1960, blz. 9.903).

Artikel 1. — Bij de Diensten van de Eerste-Minister wordt een Permanente Commissie voor openbare aannemingen van werken, leveringen en diensten ingesteld.

Art. 2. 1. — De Ministers onderwerpen elk voorontwerp van wet of van besluit betreffende de aannemingen van de Staat en de Algemene aanbestedingsvoorwaarden aan het advies van de Commissie.

De Commissie stelt de door haar nuttig geachte verbeteringen voor.

.....

II. — OVERHEIDSFINANCIËN (INCL. BEGROTINGSWETTEN), MUNT-, BANK- EN FINANCIËLE WETGEVING

Koninklijk besluit van 9 november 1960

tot wijziging van het besluit van de Regent van 18 september 1947 betreffende de uitvoering van het Wetboek der zegelrechten (Staatsblad, 3 december 1960, blz. 9.295).

Ministerieel besluit van 18 november 1960

tot wijziging van het ministerieel besluit van 10 juli 1951 tot vaststelling van de wijze van terugbetaling van de zegelkartons gebruikt voor de kwijting van het zegelrecht en de met het zegel gelijkgestelde taksen (Staatsblad, 3 december 1960, blz. 9.296).

Koninklijk besluit van 21 november 1960

tot vaststelling van de statuten van het Sociaal Fonds voor de diamantarbeiders (Staatsblad, 8 december 1960, blz. 9.379).

Ministerieel besluit van 1 december 1960

betreffende de verminderingen bepaald in de artikelen 12 en 14 van de gecoördineerde wetten betreffende de verkeersbelasting op de autovoertuigen (Staatsblad, 9 december 1960, blz. 9.392).

Ministerieel besluit van 6 december 1960

houdende goedkeuring van de uitgifte door de Nationale Kas voor Beroepskrediet, van een lening met vijf, acht of elf jaar looptijd, groot F 250 miljoen (Staatsblad, 16-17 december 1960, blz. 9.582).

Artikel 1. — De Nationale Kas voor Beroepskrediet wordt ertoe gemachtigd een lening, nominaal groot F 250 miljoen, uit te geven.

Art. 2. — De lening wordt vertegenwoordigd door toonderobligaties van F 1.000, 5.000, 25.000 en 100.000, rentend tegen de hierna vermelde rentevoeten :

5 1/4 pct. 's jaars met ingang van 1 januari 1961 tot 31 december 1965;

5 1/2 pct. 's jaars met ingang van 1 januari 1966 tot 31 december 1971.

Deze obligaties zijn voorzien van 11 jaarlijkse rentecoupons voor de vervaldagen van 1 januari van ieder der jaren 1962 tot 1972.

Art. 3. — De obligaties van de lening kunnen vast afge staan of in optie gegeven worden.

Art. 4. — De uitgifteprijs is vastgesteld op F 985 netto voor F 1.000 nominaal kapitaal; hij is integraal betaalbaar in specie bij het indienen van de inschrijvingen.

Art. 5. — De obligaties zijn terugbetaalbaar op 1 januari 1972 tegen 102,50 pct. van hun nominale waarde.

De houders hebben nochtans het recht, zonder vooropzeg, de vervroegde terugbetaling ervan te bekomen :

op 1 januari 1966 a pari van de nominale waarde, of op 1 januari 1969 tegen 101 pct. van de nominale waarde.

Art. 6. — De betaling van de rente en de terugbetaling van de obligaties worden door de Staat gewaarborgd.

Art. 7. — De rente van de lening is vrijgesteld van de mobiliënbelasting.

De taks op de beursverrichtingen verschuldigd wegens de uitgifte van de lening evenals de belasting op de terugbetalingspremie worden door de Nationale Kas voor Beroepskrediet gedragen.

Koninklijk besluit van 12 december 1960

waardoor de coöperatieve vereniging « Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen van België » gemachtigd wordt, onder staatswaarborg, een negentiende lening aan te gaan, ten bedrage van F 250 miljoen (Staatsblad, 29 december 1960, blz. 9.859).

Artikel 1. — De staatswaarborg is gehecht aan de negentiende lening van tweehonderd vijftig miljoen frank, aan te gaan door de coöperatieve vereniging « Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen van België ».

Art. 2. — De lening zal uitgegeven worden per tranches en tegen de voorwaarden welke vooraf door de Minister van Financiën zullen goedgekeurd worden.

Het Nationaal Fonds voor de Huisvesting verzekert de dienst der interesten van de lening.

Art. 4. — Als aandeel in de interestlasten van de lening zal het Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen van België voor 1,70 pct. tussenkomen in de rentevoet van de lening.

Dit aandeel zal in de Schatkist gestort worden, ten voordele van het Nationaal Fonds voor de Huisvesting.

Koninklijk besluit van 12 december 1960

tot wijziging van het Regentsbesluit van 12 augustus 1948 houdende vaststelling van de voorwaarden gesteld tot het verlenen van premies om niet voor de aanbouw, door het privaat initiatief, van volkswoningen en van kleine landeigendommen (Staatsblad, 26 december 1960, blz. 9.818).

Overwegende dat het past het genot van de bouwpremie voor te behouden voor personen met bescheiden inkomen dat een bepaald peil niet overtreft;

Artikel 1. —

« Dienen aangezien als zijnde ten laste, de kinderen waarvoor, op de datum van het indienen van de aanvraag, de kinderbijslagen worden toegekend uit hoofde van de arbeid van de aanvrager of van zijn echtgenoot ».

Art. 2. —

« 5° Voor het voorlaatste jaar, hetwelk datgene voorgaat waarin de premie-aanvraag ingediend wordt, geen inkomen

genoten hebben dat het maximum van F 65.000 overtreft, vermeerderd met F 5.000 per kind ten laste (...).

Het bovenbepaald maximum van F 65.000 is verbonden aan het indexcijfer 110 van de kleinhandelsprijzen van het Rijk.

Koninklijk besluit van 13 december 1960

tot wijziging van het Regentsbesluit van 14 augustus 1948 houdende vaststelling van de voorwaarden gesteld tot het verlenen van premies om niet voor het verwerven van woningen die gebouwd werden of die zullen gebouwd worden voor rekening : van vennootschappen aangenomen door de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom of van de Nationale Maatschappij van de Kleine Landeigendom zelf, van gemeenten of van commissies van openbare onderstand (Staatsblad, 26 december 1960, blz. 9.819).

Dezelfde bepalingen als voor het hierboven vermelde koninklijk besluit.

Koninklijk besluit van 14 december 1960

houdende vaststelling van de voorwaarden inzake inkomen, voor het in huur nemen van vrijstaande woningen die aan de door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting erkende vennootschappen of aan de Nationale Maatschappij zelf toebehoren, van de huurprijzen van de woningen die aan voormelde vennootschappen toebehoren (Staatsblad, 26 december 1960, blz. 9.821).

Art. 2. — Alleen personen met bescheiden inkomen waarvan het inkomen, samengevoegd met dat van de echtgenoot, het maximum van F 65.000 niet overtreft (...), verhoogd met F 5.000 per kind ten laste bij het opnemen van de huur, mogen toegelaten worden als huurders van de vrijstaande woningen, toebehorend aan de door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting erkende vennootschappen of aan de Nationale Maatschappij zelf. Er wordt geen rekening gehouden met de kinderbijslagen.

Art. 3. — De Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en haar erkende vennootschappen zijn ertoe gehouden de huurprijzen van hun voor verhuring bestemde woningen te bepalen overeenkomstig volgende regelen :

A. Woningen waarvan de romp werd aanbesteed vóór 10 mei 1940 :

De huur wordt vastgesteld op een bedrag dat schommelt tussen 200 pct. en 350 pct. van de huurprijs op 1 augustus 1939.

B. Woningen waarvan de romp werd aanbesteed na 10 mei 1940 :

De huur wordt vastgesteld op een bedrag dat schommelt tussen 3,25 en 4,25 pct. van de kostprijs van de woning, grond inbegrepen.

Art. 4. — Vanaf 1 april 1961 wordt een aan het inkomen wederaangepast huurgeld toegepast op de huurders waarvan het inkomen, verhoogd met een forfaitaire som voor de kinderbijslagen, in kolom 1 van onderstaande tabel vermelde bedragen bereikt.

Art. 6. — Vanaf het van kracht worden van dit besluit, zijn de door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting erkende vennootschappen evenals de Nationale Maatschappij zelf ertoe gehouden, op aanvraag van hun huurders met kinderen ten laste, welke nationaliteit die huurders ook hebben, hun onderstaande huurvermindering toe te kennen :

1° Voor de huurders van woningen waarvan de romp werd aanbesteed na 10 mei 1940 :

- 20 pct. voor 3 kinderen ten laste;
- 30 pct. voor 4 kinderen ten laste;
- 40 pct. voor 5 kinderen ten laste;
- 50 pct. voor 6 en meer kinderen ten laste.

2° Voor de huurders van woningen waarvan de romp werd aanbesteed vóór 10 mei 1940, de helft van de vermindering voorzien sub 1 van dit artikel.

Koninklijk besluit van 14 december 1960

tot wijziging van het Wetboek en van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen (Staatsblad, 22 december 1960, blz. 9.722).

Ministerieel besluit van 19 december 1960

tot wijziging van het ministerieel besluit van 4 maart 1927 wat betreft de overdrachtstaks (Staatsblad, 22 december 1960, blz. 9.724).

Wet van financiën van 28 december 1960

voor het dienstjaar 1961 en houdende verschuiving van de afsluiting der verrichtingen tot vestiging van de directe belastingen voor het dienstjaar 1960 (Staatsblad, 29 december 1960, blz. 9.854).

III. — LANDBOUW

Ministerieel besluit van 2 december 1960

houdende vaststelling van het bedrag der premies toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen (Staatsblad, 13 december 1960, blz. 9.453).

Ministerieel besluit van 2 december 1960

houdende wijziging van dit van 31 oktober 1960 houdende vaststelling van het bedrag der premies toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen (Staatsblad, 13 december 1960, blz. 9.455).

Ministerieel besluit van 13 december 1960

waarbij de telling van de winterbezaaiingen en van het vee op 1 januari 1961 wordt voorgeschreven (Staatsblad, 21 december 1960, blz. 9.673).

Koninklijk besluit van 22 december 1960

houdende toekenning door het dienstjaar 1959 van stockagevergoedingen op tarwe en van compensatievergoedingen op inlandse tarwe (Staatsblad, 31 december 1960, blz. 9.961).

Koninklijk besluit van 22 december 1960

houdende toekenning voor het dienstjaar 1960 van stockagevergoedingen op tarwe (Staatsblad, 31 december 1960, blz. 9.963).

Ministerieel besluit van 28 december 1960

betreffende de tussenkomst van het Landbouwfonds inzake haverblokken bestemd voor mensenvoeding (Staatsblad, 30 december 1960, blz. 9.914).

Ministerieel besluit van 28 december 1960

betreffende de tussenkomst van het Landbouwfonds inzake de in de mouterij gebruikte mout en gerst (Staatsblad, 30 december 1960, blz. 9.915).

V. — ARBEID

Ministerieel besluit van 2 december 1960

tot wijziging van het ministerieel besluit van 20 maart 1956 tot inrichting van de tewerkstelling der werklozen door de provincies, de gemeenten en de openbare instellingen (Staatsblad, 13 december 1960, blz. 9.464).

Artikel 1. —

« Art. 7. — De Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid kent aan de door de overheid of de openbare instellingen aan het werk gezette werklozen een vergoeding toe waarvan het bedrag door de directeur van het gewestelijk bureau bepaald wordt, op advies van de commissie van advies. Zij moet overeenstemmen met het loon, dat in de streek betaald wordt volgens de bepalingen van de collectieve overeenkomsten voor gelijkaardige werken, als die waaraan

de werkloze gezet werd, onder aftrek van de bijdragen voor maatschappelijke zekerheid; 50 pct. van deze vergoedingen zijn te dragen door de overheid of de openbare instelling die de werkloze aan het werk heeft gezet. De aan de werklozen te betalen uurvergoeding wordt berekend op basis van een arbeidsduur van 45 uren per week. »

Koninklijk besluit van 6 december 1960

waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de beslissing van 5 juli 1960 van het Nationaal Paritair Comité voor de scheikundige nijverheid, betreffende de verkorting van de arbeidsduur (Staatsblad, 19 december 1960, blz. 9.615).

VII. — BUITENLANDSE HANDEL

Koninklijk besluit van 7 december 1960

betreffende het Tarief van invoerrechten (Staatsblad, 15 december 1960, blz. 9.502).

VERSLAG AAN DE KONING.

Op 12 mei 1960 werd door de Vertegenwoordigers van de Regeringen van de Lidstaten der Europese Economische Gemeenschap besloten dat die Lidstaten uiterlijk met ingang van 1 januari 1961, inzake douane, de volgende maatregelen zullen treffen :

a) behoudens voor de landbouwprodukten, een eerste toename doen naar de met 20 pct. verlaagde rechten van het gemeenschappelijk buitentarief, op de wijze als bepaald in artikel 23, lid 1, a) en b), van het E.E.G.-Verdrag;

b) in het verkeer tussen de Lidstaten, doch behoudens voor de geliberaliseerde landbouwprodukten de thans reeds met

20 pct. verminderde invoerrechten nogmaals met 5 pct. verminderen voor de niet geliberaliseerde landbouwprodukten en met 10 pct. voor de overige goederen.

Om dat tweeledig oogmerk te bewerkstelligen, is het nodig :

enerzijds, de afsplitsingen van het gemeenschappelijk buitentarief in ons Tarief van invoerrechten op te nemen;

anderzijds, twee kolommen te voorzien voor de heffingspercentages, de eerste (Tarief Algemeen) voor de goederen uit landen welke geen deel uitmaken van de Europese Gemeenschappen en de tweede (Tarief E.G.) voor de goederen uit de Staten, landen en gebieden van die Gemeenschappen.

Van sommige goederen wordt, krachtens artikel 3 van het koninklijk besluit van 28 januari 1960, het invoerrecht of wel niet of wel slechts gedeeltelijk geheven. Ook wordt thans op grond van artikel 8bis van hetzelfde koninklijk besluit (zie art. 5, § 2, van het koninklijk besluit van 24 juni 1960), bij invoer van bepaalde goederen uit andere Staten, landen of

gebieden dan deze van de Europese Economische Gemeenschap, een vermindering van invoerrecht verleend. Omwille van de overzichtelijkheid is het dienstig gebleken die beide regelingen rechtstreeks in het Tarief te verwerken.

Op initiatief van de Commissie voor douane en belastingen, ingesteld bij artikel 28 van het Verdrag van de Benelux Economische Unie, maakt het aldus gewijzigde Tarief van invoerrechten het voorwerp uit van een Protocol tussen de Regeringen van de Beneluxlanden.

Onderhavig ontwerp van koninklijk besluit, dat gesteund is op de bevoegdheid welke bij de wet van 2 mei 1958 aan de Koning is verleend, heeft tot doel het gewijzigd Tarief op 1 januari 1961 in werking te doen treden.

In verband met de opheffing van de artikelen 9 tot en met 12 van het koninklijk besluit van 28 januari 1960, zij aangeeft dat de daarin gestelde voorwaarden voor de toepassing van de vrijstelling van invoerrecht op E.G.K.S.-goederen of op Euratom-goederen, dan wel van het verminderd invoerrecht op E.E.G.-goederen opnieuw geregeld zullen worden in een ministerieel besluit ter uitvoering van § 36 van de Inleidende bepalingen van het nieuw Tarief.

* *

Artikel 1. — Het Tarief van invoerrechten, gevoegd bij het Protocol tussen België, Luxemburg en Nederland, tot vaststelling van een nieuw Tarief van invoerrechten, wordt gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij onderhavig besluit.

Art. 2. — Zijn opgeheven :
het koninklijk besluit van 28 januari 1960 betreffende het Tarief van invoerrechten;
het koninklijk besluit van 24 juni 1960 betreffende het Tarief van invoerrechten.

Art. 3. — Dit besluit treedt op 1 januari 1961 in werking.
.....

Koninklijk besluit van 8 december 1960

tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 maart 1953 houdende verhoging der overdrachtaks bij de invoer (Staatsblad, 16-17 december 1960, blz. 9.548).

Ministerieel besluit van 14 december 1960

betreffende de invoer van goederen vallende onder de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen (Staatsblad, 16-17 december 1960, blz. 9.562).

Ministerieel besluit van 16 december 1960

tot regeling van de vrijstellingen inzake invoerrecht (Staatsblad, 20 december 1960, blz. 9.631).

Koninklijk besluit van 27 december 1960

tot instelling van een bijzonder recht op de invoer van sommige landbouw- en voedingsprodukten (Staatsblad, 30 december 1960, blz. 9.910).

Ministerieel besluit van 27 december 1960

tot wijziging van het ministerieel besluit van 24 februari 1960 houdende schorsing van de verplichting tot overlegging van een vergunning bij de uitvoer van bepaalde goederen (Staatsblad, 31 december 1960, blz. 9.943).

Ministerieel besluit van 27 december 1960

tot vervanging van bijlage 1 en tot wijziging van bijlage 2 van het ministerieel besluit van 24 februari 1960, houdende schorsing van de verplichting tot overlegging van een vergunning bij de uitvoer van bepaalde goederen (Staatsblad, 31 december 1960, blz. 9.944).

Ministerieel besluit van 27 december 1960

houdende schorsing van de verplichting tot overlegging van een vergunning bij de invoer van bepaalde goederen (Staatsblad, 31 december 1960, blz. 9.952).

Ministerieel besluit van 27 december 1960

tot wijziging van het ministerieel besluit van 24 februari 1960, betreffende de doorvoer van bepaalde goederen (Staatsblad, 31 december 1960, blz. 9.965).

Ministerieel besluit van 28 december 1960

houdende instelling van een bijzonder recht bij de invoer van sommige landbouw- en voedingsprodukten (Staatsblad, 30 december 1960, blz. 9.916).

IX. — PRIJZEN EN LONEN

Koninklijk besluit van 18 november 1960

waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de beslissing van 5 juli 1960 van het Nationaal Paritair Comité voor het tabaksbedrijf, houdende wijziging van de beslissing van 27 maart 1958 tot vaststelling van de beroepsindeling en de minimumlonen van de arbeiders en arbeidsters te werk gesteld in het tabaksbedrijf, en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het

Rijk, algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 25 juni 1958 (Staatsblad, 5 december 1960, blz. 9.326).

Koninklijke besluiten van 5 en 6 december 1960

houdende wijziging van de posttarieven in binnenlandse dienst (Staatsblad, 22 december 1960, blz. 9.727 en 9.728).

X. — SOCIALE WETGEVING
(PENSIOENEN, SOCIALE VERZEKERINGEN EN DIVERSE SOCIALE VOORDELEN)

Koninklijk besluit van 17 november 1960

waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de beslissing van 26 februari 1960 van het Nationaal Paritair Comité voor het huden- en lederbedrijf betreffende de bestaanszekerheid van de arbeiders te werk gesteld in de ondernemingen waar schoenen en pantoffels en de gedeelten in leder ervan vervaardigd worden, gelegen in de provincie West-Vlaanderen (Staatsblad, 7 december 1960, blz. 9.359).

Koninklijk besluit van 28 november 1960

tot wijziging van het besluit van de Regent van 14 september 1946, genomen in uitvoering van de wetten betreffende de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood, samengeordend bij het besluit van de Regent van 12 september 1946 (Staatsblad, 23 december 1960, blz. 9.767).

Sedert vele jaren werd de keuze van de doorlopende maandstatistieken in dit Tijdschrift niet meer herzien. Nieuw onderzoekingsmateriaal werd echter de jongste jaren gevormd. Andere instrumenten verloren steeds meer aan betekenis. Een herziening van de lijst der gepubliceerde reeksen bleek aldus gewenst. Dit bood ons tevens de gelegenheid de gebruikelijke voorstelling van de tabellen aan de actuele eisen aan te passen.

De omvang van de technische arbeid die deze hervorming vereist, liet ons niet toe de voorziene reeksen van januari af te publiceren. De lezer zal in het Tijdschrift van februari 1961, dat binnen ongeveer drie weken zal verschijnen, de statistische gegevens in hun nieuwe voorstelling kunnen raadplegen.

Abonnementsprijs per jaargang { fr 250 voor België.
fr 300 voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgironummer 500 der Nationale Bank van België, of op de in haar boeken geopende rekening-courant onder de rubriek « Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting ».

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen : de Nederlandse of de Franse.
